

Opgave nr. 1

Alf Ask, der netop var blevet ansat som EU-bureaukrat, skulle i al hast finde en ny bolig i Bruxelles og samtidig rømme den villa i Aarhus, han hidtil havde boet til leje i. Ask kontaktede derfor sin gode ven Bent Brix for at få hjælp til at afhænde indboet. Brix påtog sig opgaven og fik den 25. april 2018 på adressen overrakt nøglen til villaen. Brix var spændt på, om han også skulle sælge Asks Nimbus-motorcykel, som han kunne huske stod i dagligstuen. Brix, der ofte havde hørt Ask sige, at han hellere ville sælge sin »ene nyre end Nimbussen«, skulle lige til at spørge Ask herom, da Ask løb ud til en ventende taxa og råbte efter Brix, at han ville sende en mail med »nærmere instrukser«. Brix gik nu en runde i villaen for at få et indtryk af opgavens omfang. Herunder konstaterede han, at Nimbus-motorcyklen ikke længere stod i dagligstuen, men var stillet ud i den aflåste garage, hvortil der var adgang fra villaen.

Dagen efter, den 26. april, modtog Brix sålydende mail fra Ask:

»Kære Brix!

Tak, fordi du vil sælge alt mit indbo i huset for mig. Jeg vedhæfter et pdf-dokument, du kan bruge. ALT skal sælges bedst muligt, idet jeg dog har følgende instrukser:

- (1) Maleriet af min fædrene gård vil jeg IKKE sælge. Det er intet værd, men har stor affektionsværdi for mig.
 - (2) Min samling af krystalglas vil jeg KUN sælge, hvis prisen er mindst 5.000 kr. Ellers vil jeg forære samlingen til min faster Oda, der fylder 80 i juni.
- Endelig skal du også sælge Nimbussen, som lige er vurderet til 150.000 kr., selv om jeg helst ville beholde den. Mindstepris: 200.000 kr. Venlig hilsen Ask«.

Det vedhæftede pdf-dokument, der var underskrevet af Ask, havde følgende ordlyd:

»Til rette vedkommende

Bent Brix kan i mit navn sælge alt mit indbo i huset på adressen Gurkemejevej 30, Aarhus, idet jeg emigrerer til udlandet.

Bruxelles, den 26. april 2018, Alf Ask«.

Brix annoncerede vidt og bredt på de sociale medier og afholdt den 29. april et særdeles velbesøgt åbent hus, hvor alle interesserede kunne bese Asks ejendele, inklusive

Nimbussen i garagen. Blandt de besøgende var Cecilie Cash, Dorte Dam og Erik Eg samt Asks 79-årige faster Oda. På den travle dag lod Brix en udskrift af mailen med Asks instrukser ligge frit fremme, hvor den blev læst af Cash og faster Oda, men ingen andre. Inden dagen var omme, var der indgået følgende aftaler, i hvilken forbindelse Brix hver gang foreviste pdf-dokumentet underskrevet af Ask:

- (1) Brix solgte maleriet af den fædrene gård til Cash for 10.000 kr.
- (2) Brix solgte samlingen af krystalglas til Dam for 4.500 kr.
- (3) Brix solgte Nimbus-motorcyklen til Eg for 200.000 kr.

På Egs forespørgsel, om han kunne regne med, at Brix kunne sælge Nimbussen på Asks vegne, havde Brix svaret bekræftende. Restindboet solgte Brix til en opkøber af dødsboer, der straks betalte en rund sum og fik det hele med. Med Cash, Dam og Eg aftalte Brix, at de skulle komme og hente genstandene den 30. april, hvor de så samtidig kunne overføre købesummerne til Asks bankkonto via netbank.

Om aftenen den 29. april aflagde Brix pr. mail rapport til Ask og forklarede om de indgåede aftaler, idet han samtidig bad om at få Asks kontooplysninger. Ask blev sur og erklærede, at han ikke anså sig bundet af nogen af de 3 aftaler, men at salget til dødsboopkøberen var i orden.

Alle køberne – Cash, Dam og Eg – fastholdt den 30. april, at der var indgået for Ask bindende aftaler. Subsidiært ville de alle have erstatning af Brix. Cash bestred ikke, at hun havde læst mailudskriften med Asks instrukser til Brix. Dam og Eg havde ubestridt ikke læst mailudskriften. Samme dag henvendte faster Oda sig til Brix og krævede under henvisning til mailudskriften samlingen af krystalglas udleveret, eller at Brix erstattede hendes tab på 5.000 kr.

Hvorledes er retsstillingen vedrørende (1) maleriet, (2) samlingen af krystalglas og (3) Nimbus-motorcyklen mellem Ask på den ene side og Cash, Dam og Eg på den anden samt mellem Cash, Dam og Eg på den ene side og Brix på den anden? Vedrørende (2) samlingen af krystalglas skal der også gøres rede for retsstillingen mellem faster Oda og Brix.

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Retsstillingen vedrørende maleriet af den fædrene gård

A har udstyret B med en fuldmagt med særlig tilværelse i form af en § 16-fuldmagt, dvs. en skriftlig fuldmagt, der er bestemt til at blive forevist for tredjemand. A har samtidig givet B en bemyndigelse, der indeholder A's interne instrukser til B.

Et maleri falder inden for kategorien »indbo« og er dermed omfattet af § 16-fuldmagten. C, der ubestridt har læst A's interne instruks til B, er imidlertid i ond tro om, at B ved salget overskrider bemyndigelsen, og C kan dermed ikke støtte ret på aftalen, jf. AFTL § 11, stk. 1.

Da C er i ond tro, bliver der ikke tale om, at C kan rejse et krav mod fuldmægtigen, jf. AFTL § 25, stk. 2, 1. pkt. Desuden har C ikke lidt et tab.

Konklusion: A er ikke bundet af aftalen med C vedrørende maleriet af den fædrene gård, jf. AFTL § 11, stk. 1. C har ikke noget krav mod B, jf. AFTL § 25, stk. 2, 1. pkt.

2. Retsstillingen vedrørende samlingen af krystalglas

Der foreligger en § 16-fuldmagt og en bemyndigelse, jf. ovenfor under 1.

En samling af krystalglas falder inden for kategorien »indbo« og er dermed omfattet af § 16-fuldmagten. B overskrider ved salget bemyndigelsen. D hverken ved eller bør vide, at bemyndigelsen overskrides, og D kan dermed støtte ret på aftalen, jf. AFTL § 16 smh. m. § 11, stk. 1.

Da A bliver bundet, opstår der ikke spørgsmål om erstatningsansvar for fuldmægtigen over for D, jf. AFTL § 25, stk. 1.

A's faster (O) gør over for B gældende, at han skal udlevere samlingen til hende eller betale erstatning. Da O ikke kan støtte nogen ret på at have læst A's interne instruks til B, der ikke har karakter af nogen tredjemandsaftale, kan O ikke få medhold i sine krav. O kan i øvrigt under ingen omstændigheder kræve naturalopfyldelse af fuldmægtigen B. Hun har heller ikke noget erstatningskrav mod B baseret på almindelige deliktsretlige regler, da A stadig kan give hende en gave på i hvert fald 4.500 kr., hvis han vil.

Konklusion: A er bundet af aftalen med D vedrørende samlingen af krystalglas, jf. AFTL § 16 smh. m. § 11, stk. 1. O har ikke noget krav mod B.

3. Retsstillingen vedrørende Nimbus-motorcyklen

Der foreligger også her en bemyndigelse, jf. ovenfor under 1. Spørgsmålet er, om salget af motorcyklen også falder inden for § 16-fuldmagten.

En motorcykel falder uden for kategorien »indbo« og er dermed ikke omfattet af § 16-fuldmagten. Det kan yderligere anføres, at fuldmagten kun angår »indbo i huset«, altså ikke noget, der engang stod i huset, men nu er flyttet ud i garagen. (Det udvider ikke § 16-fuldmagtens rækkevidde, at B, der foreviser § 16-fuldmagten også ved indgåelsen af denne aftale, tilsyneladende *tror*, at § 16-fuldmagten omfatter salg af Nimbus-motorcyklen, fordi den har stået i A's stue).

B har som anført fået en selvstændig bemyndigelse/§ 18-fuldmagt til at sælge Nimbus-motorcyklen. B holder sig inden for sin bemyndigelse/fuldmagt, idet han sælger

Nimbussen for 200.000 kr. A er dermed bundet over for E, jf. AFTL § 18 smh. m. § 11, stk. 2.

E er ikke i relevant ond tro som følge af, at salget af Nimbus-motorcyklen falder uden for B's § 16-fuldmagt. Der foreligger faktisk en § 18-fuldmagt fra A til B, og det er uden betydning, at B også ved denne handel har forevist pdf-dokumentet med § 16-fuldmagten for E.

Da A er bundet over for E, bliver spørgsmålet, om E har et erstatningskrav mod B ikke relevant, jf. AFTL § 25, stk. 1.

Konklusion: A er bundet af aftalen med E vedrørende Nimbus-motorcyklen, jf. AFTL § 18 smh. m. § 11, stk. 2.

Litteratur (pensum): *Lennart Lyngge Andersen og Palle Bo Madsen: Aftaler og mellemmænd*, 7. udg. (2017) s. 169 ff., s. 176 f., s. 281 f., s. 287 f., s. 295 ff., s. 298, s. 299 f., s. 308, s. 312 og s. 349 ff.

Opgave nr. 2

Mandag den 5. november 2018 mødtes Søren Sørensen, som var indehaver af en engrosvirksomhed, som solgte forskellige saltprodukter, med Kaj Kold, som var indehaver af et entreprenørfirma. Sørensen og Kold indgik aftale om Kolds køb af 5 tons vejsalt af Sørensen til en pris af 700 kr. pr. ton. Kold skulle afhente saltet på Sørensens forretningsadresse mandag den 10. december, og betaling skulle ske senest mandag den 7. januar 2019.

Sørensen fik nøjagtig 5 tons vejsalt hjem fra sin leverandør mandag den 3. december. Sørensen placerede straks de 5 tons salt på sin gårdsplads i en særskilt bunke. Bunken blev straks spærret af med plasticstrimler og påsat et skilt med teksten »5 tons vejsalt til Kold efter aftale«. Sørensen orienterede samme dag Kold herom.

Natten til mandag den 10. december blev 1 ton salt stjålet fra den bunke, der lå med Kolds navn på. Hverken tyvene eller saltet blev nogensinde fundet.

Eftersom Kold ikke selv havde en lastbil hjemme til at hente vejsaltet hos Sørensen mandag den 10. december, indgik Kold om morgenen samme dag aftale med vognmand Vagn Vognsen om at hente læsset. Kold betalte straks ved aftalens indgåelse Vognsens sædvanlige transporttakst, som var beregnet efter antal kørte kilometer.

Vognsen afhentede saltet mandag den 10. december om formiddagen. Sørensen fortalte Vognsen om tyveriet natten forinden og bad Vognsen om at give besked til Kold herom. Sørensen overgav en faktura, som lød på »5 tons vejsalt a 700 kr., i alt 3.500 kr.«, til Vognsen.

Da Vognsen var på vej hen til Kold med vejsaltet på sin lastbil, kom Vognsen ved en fejl til at trykke på en knap, hvorefter lastbilens lad åbnede sig og tippede lidt. Herefter spildte Vognsen i alt 800 kg salt på vejen, inden han nåede hen til Kold.

Da Vognsen nåede frem til Kold, fortalte Vognsen om tyveriet af 1 tons vejsalt fra Sørensens lager den foregående nat. Vognsen og Kold opdagede desuden ved aflæsning af lastbilen, at der manglede yderligere 800 kg, som Vognsen havde spildt. Der var herefter kun 3,2 tons salt, som Kold og Vognsen i fællesskab kørte ind på Kolds

lager. Kold læste fakturaen fra Sørensen, hvoraf det fremgik, at der var leveret 5 tons salt, men glemte pga. travlhed på lageret at foretage sig noget.

Mandag den 7. januar 2019, hvor Kold efter aftalen skulle betale for vejsaltet, ringede han til Sørensen. Under samtalen hævdede Kold principalt, at han var berettiget til at hæve købet, og at han derfor ikke ville betale noget som helst. Subsidiært hævdede Kold, at han kun var forpligtet til at betale 2.240 kr. til Sørensen, svarende til betaling for de 3,2 tons salt, som Kold havde modtaget. Sørensen forlangte, at Kold betalte den fulde købesum på 3.500 kr. Hvis Kold ikke betalte de 3.500 kr., hævdede Sørensen, at han var berettiget til at få alt saltet tilbageleveret, hvilket Kold modsatte sig.

Kold forlangte størst mulig erstatning af Sørensen. Det kan ved beregningen af Kolds eventuelle erstatningskrav lægges til grund, at den almindelige markedspris på vejsalt var steget til 900 kr. pr. ton fra begyndelsen af november 2018 til begyndelsen af januar 2019, og at transportomkostningerne, som Kold havde betalt til Vognsen, udgjorde 500 kr. Sørensen bestred ikke beløbene, men nægtede at være erstatningsansvarlig over for Kold overhovedet.

Hvorledes er retsstillingen mellem Sørensen og Kold?

Løsningseksempel til opgave nr. 2

Købet er et *handelskøb*, jf. KBL § 4, da både S og K er »handlende«, jf. § 4, stk. 2 (Lærebogen s. 36 f.).

Der er tale om et *genuskøb*, jf. KBL § 3, da aftalen blot angår »vejsalt«. Der sker ikke en koncentration ved S's ensidige udskillelse i form af placeringen af saltet i en bunke, mærkningen med K's navn, S's meddelelse til K osv. (Lærebogen s. 31 ff.).

Købet er et *afhentningskøb*, jf. KBL § 9. S bærer risikoen for varen, indtil levering har fundet sted, dvs. indtil K har fået varen i sin besiddelse på S's forretningsadresse, jf. KBL § 17, stk. 1 (Lærebogen s. 42 f. og 64 f.).

Der er sket levering af 4 tons salt, da V på K's vegne får saltet i sin besiddelse på S's forretningsadresse. Det er uden betydning, at K ikke personligt afhenter varen, men sender en selvstændig fragtfører, V. At V »ved en fejl [kommer] til at trykke på en knap« og forårsager spild af 800 kg vejsalt, udløser ikke misligholdelsesbeføjelser for K (Lærebogen s. 63 f. og 72 f.).

Som følge af tyveriet natten til mandag den 10. december har S ikke leveret alt det, der er aftalt, men kun en del heraf. S ved godt, at han leverer for lidt, da V kommer for at afhente varen. S har dermed ikke »ment«, at det leverede skal tjene til fuldstændig opfyldelse af aftalen. På baggrund af V's forklaring om tyveriet den foregående nat må K ikke »gå ud fra«, at S mener at have opfyldt aftalen fuldt ud. S's ikke-opfyldelse har herefter karakter af en *delvis forsinkelse* med hensyn til 1 ton salt, jf. KBL § 50 e.c. (Lærebogen s. 78 ff.).

K ønsker principalt at *hæve hele købet*. En ophævelse forudsætter, at der foreligger en væsentlig forsinkelse. I dette tilfælde angår forsinkelsen 1 ton ud af 5 tons, dvs. 20 % af den fulde leverance, hvilket ikke kan anses som »en ringe del«, sml. KBL § 21, stk. 3, in fine. Udgangspunktet i § 21, stk. 3, om, at enhver forsinkelse er væsentlig i handelskøb, finder herefter anvendelse, dvs. at K som udgangspunkt er berettiget til at hæve hele købet som følge af den delvise forsinkelse (Lærebogen s. 87 f.). Det er dog en betingelse for ophævelse af hele købet, at K reklamerer i overensstemmelse med KBL § 27. Herefter skal K reklamere »straks«, og da K først reagerer 4 uger efter, at levering har fundet sted, er K's reklamation for sen. K's hæveadgang med hensyn til hele købet er dermed bortfaldet (Lærebogen s. 112 f.).

K ønsker subsidiært at *hæve købet delvist*, dvs. hæve med hensyn til den forsinkede/ikke-leverede del af leverancen, dvs. 1 ton salt. Forsinkelsen med den ikke-leverede del er væsentlig »isoleret set«, dvs. at K som udgangspunkt er berettiget til at hæve, jf. KBL § 21, stk. 3 (Lærebogen s. 87 f.). K skal med hensyn til den ikke-leverede del reklamere i overensstemmelse med § 26. Bestemmelsen pålægger alene K at reklamere »inden rimelig tid«, hvis han vil fastholde. Derimod bevarer K sin hæveadgang, uanset den sene reklamation. K er herefter ikke forpligtet til at betale købesummen for det ikke-leverede vejsalt, dvs. 700 kr. (Lærebogen s. 111 f.).

Som nævnt ovenfor kan K ikke udøve misligholdelsesbeføjelser med hensyn til de 800 kg salt, som V har spildt. K skal dermed betale købesummen for denne del af leverancen.

S hævder, at han kan kræve saltet tilbageleveret, såfremt K ikke betaler den fulde købesum på 3.500 kr. K er berettiget til at undlade betaling af 700 kr., jf. ovenfor, men

skal erlægge de resterende 2.800 kr. mandag den 7. januar i overensstemmelse med aftalen. Undlader K at betale den aftalte dag, er han som udgangspunkt i væsentlig forsinkelse, jf. KBL § 28, stk. 1, 3. pkt., men S har ikke hæveadgang, da der er tale om et kreditkøb, og varen for længst er overgivet til K, jf. § 28, stk. 2 (Lærebogen s. 180 ff.).

K forlanger *erstatning* af S, hvilket han som udgangspunkt er berettiget til. S er som genussælger kun ansvarsfri, hvis der foreligger artsumulighed, som er forårsaget af upåregnelige begivenheder (force majeure), jf. KBL § 24. Der er ikke oplyst noget om, at det skulle være objektivt umuligt at skaffe vejsalt, og den begivenhed (tyveriet), der bevirker, at S ikke leverer fuldt ud, har ikke karakter af force majeure. Da der er et ansvarsgrundlag for S, kan K kræve positiv opfyldelsesinteresse af S (Lærebogen s. 95 ff. og 104 ff.).

K kan opgøre sit krav efter reglerne om *prisdifferenceerstatning*, jf. KBL § 25. Han kan dermed kræve 200 kr. (forskellen mellem den aftalte købesum og markedsprisen på tidspunktet for ophævelsen). Prisdifferenceerstatningen knytter sig kun til den ikke-leverede del, dvs. 1 ton salt, svarende til den del af købet, der ophæves (Lærebogen s. 108). Reklamationsreglen i § 26 hindrer ikke K i at kræve erstatning af S for denne del, jf. ovenfor.

K kan ikke kræve prisdifferenceerstatning for den leverede del, dvs. de 4 tons, da K (om end ufrivilligt) fastholder denne del af købet.

Omkostningerne, som K har haft til transport af vejsaltet, skulle han have afholdt under alle omstændigheder, dvs. også selv om S havde opfyldt aftalen fuldt ud. Disse omkostninger kan ikke kræves *samtidig* med den positive opfyldelsesinteresse/prisdifferenceerstatningen. En køber vil principielt kunne kræve sine forgæves afholdte omkostninger erstattet *i stedet for* den positive opfyldelsesinteresse, hvis køberen hæver (Lærebogen s. 105). I dette tilfælde, hvor K alene er berettiget til at hæve købet delvist, kan K ikke vælge at få transportomkostningerne på 500 kr. erstattet i stedet for prisdifferencen på 200 kr. Det fremgår af opgaveteksten, at transportomkostningerne er beregnet efter kilometertakst, dvs. at det er uden betydning for V's honorar, om han skal køre med 5 eller 4 tons salt. Omkostningerne har med andre ord ikke været afholdt »forgæves«.

»Lærebogen« er: *Lars Hedegaard Kristensen m.fl.*: Lærebog i dansk og international køberet, 5. udgave (2017).